

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

ДУБЛЯЖ ЯК ВИД ПЕРЕКЛАДУ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТЕКСТІВ

Дубляж є важливим інструментом постпродакшену, який сприяв популяризації безлічі іноземних серіалів, таких як «Паперовий будинок» і «Пітьма». Перший офіційний акт дубляжу був зафіксований у 1933 році, коли М. Геберт переклав і поставив дубляж фільму Г. С. Реймейкера під назвою «Слід за вбивцею». Другим значущим етапом було створення дубльованої версії фільму «Білосніжка та семеро гномів» Діснея у 1938 році.

Пізніше історія дубляжу продовжила свій розвиток, переживши пік популярності на перетині 1950 – 1960-х років. У результаті стрімкої економічної, політичної та культурної інтеграції, а також процесу уніфікації, світове співтовариство та українська спільнота почали відчувати вплив продуктів всесвітнього кінематографу [1, с. 123]. Ця інтеграція часто характеризується науковцями (наприклад, В. Ілляшенком) як американізація, незважаючи на те, що багато іноземних кінопродуктів виробляються не лише в Голлівуді [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 361].

Учені погоджуються, що головною особливістю дубляжу є поєднання аудіо- та відеодублів, або мовного та позамовного компонентів (звук та зображення) в кіновиробництві. Синхронізація звукової доріжки цільової мови з рухами тіла та рота персонажа є важливим аспектом дубляжу, як відзначає Ф. Чаум [3, с. 140]. Це одна з ключових проблем при перекладі тексту для дубляжу. Для створення враження, що іноземні актори говорять мовою цільової аудиторії, необхідно досягти точної синхронізації між перекладеною аудіодоріжкою та рухами тіла та рота акторів на екрані.

Ця синхронізація поділяється на дві категорії, згідно з дослідженнями Ф. Чаума [0, с. 132 – 133]: кінесична синхронія та синхронія губ. Кінесична синхронія відноситься до відповідності між рухами тіла, такими як нахил голови або кивання, та смислом висловленого. Наприклад, у більшості культур кивання головою означає «так», а похитування головою – «ні». Тому, якщо актор киває головою для позначення погодження, переклад не може містити негативний контекст, якщо в цільовій культурі такий же сенс залишається. В іншому випадку візуальний та слуховий елементи будуть в конфлікті і створена дубльована ілюзія буде неправильною [0, с. 132 – 133].

Важливим етичним аспектом дубляжу є його основна мета – якнайкраще передати художні цінності [4, с. 9]. С. Талпова підтверджує цей принцип, зауважуючи, що художній дубляж включає в себе художні переклади оригінальних діалогів, які мають передавати зміст та стиль

оригіналу, враховувати соціальне становище героїв, їхній вік та емоції і створювати високоякісну адаптацію, яка повинна відповідати ритму, інтонації та іншим аспектам [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 4].

У дубляжі, як і в будь-якому іншому виді перекладу, ключовими поняттями є еквівалентність і адекватність. Еквівалентність означає, що інформація з оригінального тексту успішно передана в перекладі, тобто жодна інформація не втрачена. Адекватність означає, що переклад не має виглядати як переклад, а має функціонувати у цільовій культурі як самостійний текст.

Згідно принципу адекватності, дубляж не повинен виглядати як переклад. Крім того, основна мета фільмів і серіалів в оригінальній культурі – розважати глядачів, і дослідники в сфері дубляжу погоджуються, що найкращий спосіб досягнути цього – це робити дубляж непомітним. Дубляж має створювати ілюзію того, що герої дійсно говорять мовою глядачів. «Будь-які порушення можуть розірвати цю ілюзію і вивести аудиторію з реальності» [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 48].

Отже, основне завдання дубляжу загалом полягає в розширенні доступу до фільмів і серіалів для більш широкої аудиторії завдяки перекладу. На нашу думку, незважаючи на можливу суперечливість техніки дубляжу, важливо відзначити ретельність і увагу до деталей при перегляді української версії серіалу «Друзі». Під час перегляду серіалу, нам не вдалося знайти випадків, коли б перекладене слово не відповідало рухам губ акторів. Кожне висловлювання відображало події на екрані, було значущим і відповідало оригіналу (цей висновок можна зробити на основі порівняльного аналізу фрагментів серіалу в оригінальній та перекладеній версіях), актори озвучки були підібрані з тембрами голосів, схожих до голосів акторів.

Література

1.Бабак О. Тенденція транснаціонального в сучасному українському кінематографі: погляди науковців. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2006. №. 18. С. 122–129.

2.Ілляшенко В. Історія українського кіномистецтва. Київ : Вид-во «ВІК», 2004. 412 с

3.Chaume F. Teaching Synchronisation in a Dubbing Course: Some Didactic Proposals, in Díaz Cintas, J. (ed.) *The Didactics of Audiovisual Translation*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 2008. pp.129–140.

4.Makarjian G. *Dabing: teória, realizácia, zvukové majstrovstvo*. Bratislava, SVK: Ústav hudobnej vedy Slovenskej akademie vied. 2005.

5.Talpová S. *Kapitoly o dabingu*. Brno, CZE: Janáčkova akademie múzických umění. 2013

6.Whitman C. *Through the dubbing glass: The synchronization of American motion pictures into German, French and Spanish*. New York: P. Lang. Print. 1992.